

WYBRANE RODY MAGNACKIE W KARPATACH

Opracowała: Aleksandra Pawlik

Pieniążkowie herbu Odrowąż

Pochodzenie nazwiska

"Znana i starożytna [tj. starodawna] rodzina małopolska, pochodząca z linii Odrowążów ze Sprowy, a pisała się z Szydłowca...". Tymi słowy swój kilkustronicowy opis rodu Pieniążków - Odrowążów rozpoczął w XIX-wiecznym herbarzu "Rodzina. Herbarz szlachty polskiej" Seweryn hr. Uruski. Pierwszym Odrowążem-Pieniążkiem był wg. XVI-wiecznego genealoga - Bartosza Paprockiego - Andrzej Szydłowiecki, który w XIV w. zaczął używać przydomka Pieniążek. Andrzej miał jakoby lubować się w drobnych monetach, albo przezwano go Pieniążkiem, ponieważ był niezwykle bogaty.

Pieniążkowie prowadzili wraz z Ratołdami kolonizację w Karpatach. Stąd na Podhalu mamy dziś miejscowości Pieniążkowice i Odrowąż, a nazwisko Pieniążek popularne jest w Polsce południowej. Do rodu tego należały liczne włości i dobra, np. rezydencja rycerska w Węgierce pod Przemyślem. W małopolskiej Skrzydlniej, dawnej siedzibie Pieniążków, w XVI - wiecznym kościele parafialnym można dziś oglądać renesansowy grobowiec rycerza Piotra Pieniążka (zm. 1587). Ród ten nie wygasł, a jego potomkowie posługują się dziś nazwiskami Odrowąż-Pieniążek lub Pieniążek-Odrowąż. W XV w. gniazdem rodzinnym Pieniążków stała się Krużłowa na Sądecczyźnie

Ratołdowie, Pieniążkowie, Lubomirscy

Po roku 1370 król odebrał ziemie podhalańskie cystersom. Na przełomie wieków XIV i XV król - za pożyczki lub w nagrodę - wypuszczał w dzierżawę części Nowotarszczyzny. Potem zostaje ona skupiona w rękach rodziny Ratołdów ze Skrzydlniej, którzy w XV wieku kontynuowali akcję osadniczą w Górcach. W końcu XV stulecia Marek Ratołd podjął nieudaną próbę wprowadzenia folwarków na Podhale. Była to wówczas tendencja ogólnopolska - chodziło o dochody z produkcji zboża. W tym celu szlachta odbierała ziemię chłopom. Zamiast opłacać czynsz, musieli oni odrabiać pańszczyznę. Pierwszy folwark powstał w Szaflarach, po wypędzeniu sołtysa. Wygrał on jednak proces o zwrot sołectwa i Szaflary wróciły do dawnego sposobu gospodarki. Jedne z nielicznych folwarków powstały w Żębie i Pyzówce.

W 1518 roku Beata Ratołdówna wyszła za Jana Pieniążka, wnosząc mu w posagu dzierżawę Ratołdów, dlatego też w małopolskiej Skrzydlniej, w XVI - wiecznym kościele parafialnym można dziś oglądać renesansowy grobowiec rycerza Piotra Pieniążka (zm. 1587).

Prawnuczka Jana Pieniążka (Zofia?) wyszła za mąż za Stanisława Lubomirskiego; w 1607 roku sejm zatwierdził przyjęcie dzierżawy porębskiej na dziedziczną własność rodziny Lubomirskich. W ten sposób osłabł związek północnej części Górców z Podhalem.

Nowotarszczyzna

Jan Pieniążek, podobnie jak wcześniej Ratołdowie, starał się skupić w swoim ręku całą nowotarszczyznę. Po prawie 30 letnich zabiegach, w 1532 roku otrzymał z kancelarii królewskiej przywilej na całą dzierżawę nowotarską. W tym samym roku zmarł. Po jego śmierci dzierżawa nowotarska rozpadła się na trzy części: dzierżawę mszańską, porębską i nowotarską. Największa część nazywana później starostwem nowotarskim, sięgająca do Tatr przypadła Prokopowi Pieniążkowi. Prokop, dysponując znacznymi kapitałami zgromadzonymi jeszcze przez rodziców, rozpoczął akcję zakładania nowych wsi. Zmarł w 1563 roku. Akcję osadniczą kontynuował jego syn Jan. Akcja osadnicza nabrała tempa po uzyskaniu przez Jana Pieniążka w roku 1596 generalnego przywileju na zakładanie nowych osad. W początkach XVII wieku starostwo nowotarskie obejmowało już 25 wsi.

Miejscowości założone przez rodzinę Pieniążków:

Morawczyzna, Zawada(Niwa), Maruszyna, Bańska, Biały Dunajec, Czarny Dunajec, Bystre, Stare Bystre, Chochółów, Witów, Pieniążkowice, Ciche, Międzyzyczewne, Dział, Wróblówka, Odrowąż, Podczerwone, Koniówka

<http://www.ggn.kuria.gliwice.pl/2003/index.php?numer=30&art=03>
Tajemnice skalnej ziemi Strauchmann
Et al ;)

Komorowscy herbu Korczak

Nazwisko powstało od miejscowości Komorowo w Małopolsce. Tytułowali się hrabiami na Liptowie i Orawie mimo utraty tamtych dóbr. Na Węgrzech znaleźli się w czasach panowania Władysława Warneńczyka, po jego śmierci już tam zostali.

Piotr Komorowski

W roku 1467 Kazimierz Jagiellończyk przekazał Żywiec Piotrowi Komorowskiemu. W 1471 Piotr Komorowski, właściciel dóbr na węgierskim Liptowie i Orawie udzielił poparcia synowi Kazimierza Jagiellończyka, królewiczowi Kazimierzowi (późniejszemu świętemu) w zbrojnej wyprawie przeciw Maciejowi Korwinowi, której celem było zdobycie węgierskiej korony. Po klęsce Kazimierza król Maciej Korwin pozbawił Komorowskiego liptowskich i orawskich majątków. Odtąd Komorowscy osiedli na stałe w Żywcu. W tym czasie właścicielami okolicznych wsi była drobna szlachta, która weszła w ich posiadania bądź drogą nadań królewskich bądź drogą kupna. Komorowscy rozpoczęli akcję wykupu tych dóbr, co w ciągu XVI wieku doprowadziło do utworzenia na Żywiecczyźnie potężnego latyfundium, tzw. państwa żywieckiego. Jednym z ostatnich nabytków Komorowskich była Sucha. Zakupiona została w roku 1608 od Kaspra Castiglione (Suskiego), który wcześniej nabył ją od Słupskich.

Tymczasem na Żywiecczyźnie zaszedł ważny incydent. Brat Piotra Komorowskiego, Mikołaj, kuszony przez króla Węgier Macieja Kowina zwrotem dóbr na Liptowie i Orawie, obiecał w zamian oddać Maciejowi Żywiecczyznę. Przesunięcie granicy na północ od głównego grzbietu Karpat stanowiło poważne zagrożenie dla państwa polskiego. Aby do tego nie dopuścić, wojska królewskie podjęły interwencję i powtórnie zajęły Żywiec, niszcząc zamek na Grojcu. Wkrótce potem, po ugodzie z królem, Komorowscy Żywiec odzyskali.

Podział dóbr żywieckich: Piotr, Aleksander, Mikołaj

W 1608 roku, po śmierci Krzysztofa Komorowskiego dobra żywieckie zostały podzielone pomiędzy jego trzech synów. Tak powstały trzy państwa: suskie, ślemieńskie, i żywiecko-łodygowieckie. Państwo suskie objął Piotr, ślemieńskie Aleksander, zaś żywiecko-łodygowieckie najstarszy syn Mikołaj, starosta nowotarski. Aleksander i Mikołaj okazali się awanturnikami. Pierwszy został za swe czyny skazany na banicję (zmarł w Rzymie), drugi natomiast w 1618 sprzedał dobra łodygowieckie, a w roku 1623 uciekł z Żywca przed wierzycielami - Ryłskimi, którzy najechali i spłądowali miasto. W tej sytuacji Komorowski, za sumę 600 000 złotych oddał państwo żywieckie w zastaw królowej Konstancji, żonie Zygmunta III Wazy. Najbardziej zapobiegliwy okazał się Piotr Komorowski, który o dobra suskie stoczył zbrojną walkę z braćmi. W 1614 zbudował w Suchoj wspaniały renesansowy zamek, a w swoich wsiach zakładał folwarki. Po jego bezpotomnej śmierci w roku 1640 majątek przejął bratanek - Krzysztof Komorowski. Ten po kawałku wydzierzał lub zastawiał dobra suskie. Stan ten trwał także po śmierci Krzysztofa w 1647 do czasu gdy jego córka Konstancja Krystyna, ostatnia dziedziczka państwa suskiego, a później również ślemieńskiego, w roku 1665 poślubiła Jana Wielopolskiego, pana na zamku w Pieskowej Skale, późniejszego kanclerza wielkiego koronnego.

W tym samym czasie dobra żywieckie po królowej Konstancji dziedziczyli jej synowie: biskup płocki i wrocławski kardynał Ferdynand oraz późniejszy król polski - Jan Kazimierz. Po śmierci Jana Kazimierza w 1672 roku zadłużone dobra żywieckie wydzierżawione zostały na pięć lat Wawrzyńcowi Wodzickiemu. Po nim objął je, a następnie wykupił Jan Wielopolski, który wcześniej poprzez małżeństwo z Konstancją Komorowską wszedł w posiadanie państwa suskiego i ślemieńskiego. W ten sposób Jan Wielopolski skupił w jednym ręku wszystkie dawne dobra Komorowskich.

Mikołaj Komorowski

Na przełomie XVI i XVII wieku żywiecczyznę władał Mikołaj Komorowski, starosta oświęcimski i nowotarski. Był to znany w owym czasie utracjusz, hulaka i pieniacz szlachecki, prowadził nawet otwarte wojny m.in. z bratem Aleksandrem i Mikołajem Zebrzydowskim. Taki tryb życia wymagał bardzo dużych nakładów pieniędzy a tych, pomimo wysokich dochodów z posiadanych dóbr ciągle Komorowskiemu brakowało. Zadłużenie magnata sięgnęło zawrotnej na owe czasy sumy 600 tysięcy złotych polskich i wierzyciele zaczęli grozić zajęciem majątku. Chcąc wybawić się z opresji Komorowski sprowadził do zamku fałszerzy i zaczął podrabiać złote monety. Wierzyciele szybko zorientowali się w podstępie a mieszek z fałszywym złotem złożyli do depozytu sądowego. Panu starości groził proces i niechybny wyrok skazujący. Jednak magnat i tym razem wyszedł z opresji obronną ręką. W przebraniu zakonnika przedostał się do schowka sądowego i podmienił fałszywe złoto na prawdziwe. Jak

tylko uchronił się przed procesem o fałszerstwo, zadrwił ze swoich wierzyteli oddając dobra żywieckie królowej Konstancji, żonie Zygmunta III Wazy, która spłaciła jego długi. Natomiast Mikołaj Komorowski przeniósł się na Podhale, gdzie bezlitośnie łupił miejscową ludność. Dopiero w 1631 roku królewska komisja pozbawiła go starostwa i władzy. Był pan Żywca zmarł w 1633 roku

Piotr Krzywda, Grupa Babiej Góry

http://www.sucha-beskidzka.pl/ratusz/_html_ziemiasuska/pdf/ZS_10_2005.pdf

<http://www.zamkipolski.com.pl/z/pl/z616/z.html>

<http://www.kalwaria.ofm.pl/>

Zebrzydowscy herbu Radwan

Mikołaj Zebrzydowski

Jednym z fundatorów klasztorów bernardyńskich w Polsce był Mikołaj Zebrzydowski (1553-1620). Jego dzieło – kalwaria, nazwana od nazwiska fundatora Zebrzydowską – stało się w ciągu wieków drogocennym skarbem Kościoła i narodu polskiego.

Zebrzydowscy wywodzili się z małopolskiego lub mazowieckiego rodu herbowego Radwanitów. Przedstawiciele wspomnianego rodu można było spotkać tak na Pogórzu krakowskim, jak i na południowym Mazowszu. Ojciec Mikołaja, Florian Zebrzydowski (zm. 1556), był między innymi kasztelanem oświęcimskim i burgrabią zamku wawelskiego (1552) oraz kasztelanem lubelskim (1554). Doszedł do znacznej fortuny mogącej zaliczać się do magnackich.

Mikołaj Zebrzydowski urodził się w 1553 r. w Krakowie. W 1560 r. rozpoczął naukę w kolegium jezuickim w Braniewie pod opieką Stanisława Hozjusza, biskupa warmińskiego (zm. 1579). Z kolegium jezuickiego, które opuścił ok. 1569 r., wyniósł średnie wykształcenie z dobrą znajomością łaciny oraz głęboką pobożność cechującą go przez całe życie. Prawdopodobnie brał udział w wojnie króla Stefana Batorego z Gdańskiem (1576) oraz w kampanii moskiewskiej (1577), walczył też pod Połockiem i Pskowem. W 1580 r. uczestniczył jako rotmistrz w oblężeniu Wielkich Łuków. Podczas wojen moskiewskich Zebrzydowski związał się politycznie z kanclerzem Janem Zamojskim. W 1585 r. został starostą generalnym krakowskim i zamieszkał na Wawelu w kamienicy starościńskiej. W cztery lata później został wojewodą lubelskim, który to urząd złożył, gdy w 1601 r. król powierzył mu godność wojewody krakowskiego (1601-1620).

W trzydziestym roku życia Mikołaj ożenił się z Dorotą Herburtówną, córką Jakuba i Elżbiety z Czuryłów. Doczekali się czworga dzieci, pierworodnym synem Mikołaja był Jan, kontynuator zaczętej przez ojca budowy Kalwarii.

Mikołaj Zebrzydowski prowadził życie bardzo religijne i pobożne. Odznaczał się pracowitością, uczciwością na piastowanych urządach, nie skąpił ofiar na potrzeby państwa i Kościoła, uchodził za obrońcę katolików w ich konfliktach z protestantami. Nuncjusze apostołscy w Polsce pozytywnie oceniali działalność Zebrzydowskiego na rzecz Kościoła, chwaliąc go w swych relacjach przesyłanych do Rzymu. Toteż papież Klemens VIII (1592-1605), który wojewodę znał z czasów swojej nuncjatury w Polsce (1585), oraz Paweł V (1605-1621) uważali Zebrzydowskiego za pierwszego wśród świeckich obrońcę Kościoła katolickiego w Polsce. Mikołaj Zebrzydowski był również przyjacielem oraz stałym dobrodziejem zakonów, a zwłaszcza jezuitów, bernardynów, bonifratrów, karmelitów bosych i kościoła parafialnego w Zebrzydowicach.

Rokosz Zebrzydowskiego, też: rokosz sandomierski

Na dobrym imieniu Zebrzydowskiego zaciążył jego udział w rokoszu przeciw królowi Zygmuntowi III Wazie (1606-1608), nazwanym rokoszem Zebrzydowskiego.

Rokosz wywołany został dążeniami Zygmunta III Wazy do wzmocnienia władzy królewskiej, wprowadzenia dziedziczości tronu, pozbawienia wpływów izby poselskiej. W odpowiedzi na próby reform podjęte na sejmie 1606 przez króla i jego stronnictwo, przeciwnicy reform zwołali zjazdy w Stręczycy i Lublinie, na których wysunięto plany detronizacji Zygmunta III. W sierpniu ogłoszono rokosz, głównym przywódcą obok Mikołaja Zebrzydowskiego był m.in. Janusz Radziwiłł. Rokoszanie domagali się zatwierdzenia tolerancji religijnej, zniesienia unii brzeskiej itp. Doszło do orężnego starcia pod Guzowem, zakończonych klęską rokoszan. Sejm 1609 uchwalił amnestię dla rokoszan, zatwierdził wolność i nienaruszalność elekcji. Stronnictwo dworskie wyrzekło się prób wzmocnienia władzy królewskiej.

Po zakończeniu rokoszu sugerowano, że spowiednik za pokutę kazał Mikołajowi zbudować kalwarię. Hipotezę tę obalił jednak kronikarz klasztoru kalwaryjskiego, bernaryn, Boguski, stwierdzając, że Zebrzydowski rozpoczął jej budowę cztery lata przed zbrojnym powstaniem.

Po 1608 r. usunął się z czynnego życia politycznego. W 1615 r. przebywając w Krakowie zaniemógł. Prosił wówczas bernardyńskiego kustosa krakowskiego Baltazara z Wytomyśla (zm. 1647), aby udzielił mu sakramentu namaszczenia, a po śmierci ubrał ciało w bernardyński habit i skromnie pogrzebał w Kalwarii. Zmarł

po trzymiesięcznej chorobie w dniu 17 czerwca 1620 r. i został pochowany przez syna Jana w Krakowie, w kaplicy Zebrzydowskich na Wawelu, obok żony Doroty.

Jan Zebrzydowski

Spadkobiercą dziedzictwa Zebrzydowskich po śmierci Mikołaja został jedyny jego syn Jan, który urodził się w 1583 roku. W domu rodzinnym zdobył staranne wychowanie i elementarne wykształcenie. W wieku trzynastu lat Jan Zebrzydowski rozpoczął studia na Akademii Krakowskiej. Był wiernym przyjacielem, obrońcą i dobrodziejem Towarzystwa Jezusowego, wspierając klasztor św. Barbary coroczną jałmużną. W 1611 Jan Zebrzydowski ożenił się z Barbarą Lubomirską, córką Sebastiana, kasztelana wojnickiego i jego drugiej żony – Anny Branickiej. Na co dzień syn fundatora Kalwarii prowadził życie głęboko religijne. Oddawał się pobożnym rozmyśleniom na Drózkach, czynnie działał w bractwie św. Anny. Zmarł 6 września 1641 r. w Nowym Korczynie. Został pochowany w kościele w Kalwarii.

Mikołaj Zebrzydowski

Na temat wczesnej młodości syna najstarszego syna Jana, Michała, urodzonego w 1613 r. na zamku lanckorońskim, brak dokładniejszych informacji. Wiadomo, że w 1634 r. powrócił z podróży po obcych krajach, którą odbył wspólnie z bratem Franciszkiem Florianem. Między 1634 a 1636 r. wszedł w związek małżeński z Marianną Stadnicką. Z tego związku urodziły się dwie córki: Anna, która poślubiła Jana Karola Czarotoryskiego, podkomorzego krakowskiego, i Helena, która wyszła za mąż za Jana Opalińskiego, cześnika koronnego.

W 1647 r. król Władysław IV powołał Michała Zebrzydowskiego na urząd miecznika koronnego. W czasie wojny kozackiej (1648) zgromadził wojsko i wyruszył na wschodnie rubieże Rzeczypospolitej, lecz nie wiadomo dokładnie kiedy. Spod Beresteczka przez króla Jana Kazimierza został wysłany na Podhale w celu stłumienia buntu chłopskiego, któremu przewodził Kostka Napierski, w czym uprzedził go Piotr Gembicki, biskup krakowski. W czasie najazdu szwedzkiego, na polecenie Jana Kazimierza, Michał Zebrzydowski formował wojsko. W 1655 r. wyjechał na Węgry, ale kiedy Szwedzi zajęli Lanckoronę, powrócił (1656), odzyskał ją, a następnie wyzwolił z rąk najeźdźców Podgórze i Podhale. Gdy nastał pokój, szlachta domagała się od swych posłów na sejm publicznego podziękowania miecznikowi za zasługi położone dla kraju.

W 1664 r. Michał Zebrzydowski został starostą generalnym krakowskim, a w trzy lata później wojewodą krakowskim. Jesienią 1659 r. zaczął chorować. Zmarł w Lanckoronie 19 kwietnia 1667 roku. Został pochowany w kościele w Kalwarii pod kaplicą Matki Bożej Kalwaryjskiej.

Wraz z jego śmiercią zamknęły się dzieje rodziny Zebrzydowskich, której trzy pokolenia przyczyniły się do powstania pierwszej na ziemiach polskich Jerozolimy. Spuścizna rodowa Zebrzydowskich jak i opieka nad Kalwarią przeszły poprzez koligacje rodzinne na książęcy ród Czarotoryskich z Korca i Klewania.

Wielopolscy herbu Strykoń

Wielopolscy - hrabiowie, polski ród magnacki herbu Strykoń. Wielopolscy doszli w XVII i XVIII wieku do wielu znacznych urzędów i majątków. Żyją do dnia dzisiejszego. Protoplastą szlacheckiej gałęzi rodu Wielopolskich był Kasper Wielopolski (zm. 1636), podstoli biecki od 1590, następnie sędzia grodzki od 1592, podsędek ziemski krakowski od 1597.

Jan Wielopolski herbu Strykoń 1605 -1668 - wojewoda krakowski od 1667, pierwszy znany przedstawiciel rodu Wielopolskich. Dworzanin królewski od 1635, uzyskał tytuł hrabiego Świętego Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego, od 1649 administrator żup

bocheńskich, kasztelan wojnicki od 1655. W 1667 roku został wojewodą krakowskim.

Był także starostą: bielickim, warszawskim, bocheńskim, nowatorskim. Został pochowany w kościele Świętej Anny w Warszawie, którego był głównym fundatorem

Jan Wielopolski herbu Strykoń 1630 -1688

kanclerz wielki koronny, podkanclerzy koronny, syn Jana Wielopolskiego. Konstancja Krystyna Komorowska wniosła mu w wianie dobra żywieckie. Hrabia Jan Wielopolski był stolnikiem koronnym od 1664, następnie starostą generalnym krakowskim 1667. Został administratorem żup wielickich oraz bocheńskich w 1672. W roku 1677 został podkanclerzym koronnym, a następnie kanclerzem wielkim koronnym w 1678. Był m.in. starostą bocheńskim i nowatorskim.

Po śmierci Jana Wielopolskiego w roku 1668 cała żywiecko- ślemieńsko- suska fortuna została podzielona na trzy części, z których Żywiec objął Franciszek Wielopolski, późniejszy wojewoda krakowski, zaś Suchą Jan Kazimierz Wielopolski. Dobra żywieckie i suskie, podlegające różnym rodzinnym podziałom, a także oddawane w dzierżawę, utrzymały się w rękach Wielopolskich bardzo długo, bo nieomal do połowy XIX wieku. W dobrach żywieckich ostatnim z Wielopolskich był hrabia Adam, który 6 listopada 1838 sprzedał je arcyksięciu Karolowi

Ludwikowi Habsburgowi. Arcyksiążę posiadał już w tym czasie rozległy majątek na pograniczu śląsko - żywieckim. Od 1847 roku wykup dóbr żywieckich kontynuował syn Albrecht. Nieco dłużej utrzymali się wielopolscy w Suchej, którą nabył od nich w roku 1843 hrabia Aleksander Branicki.

Franciszek Wielopolski 1658- 1730 – hrabia, założyciel Węgierskiej Górki, starosta generalny krakowski, wielkorządca krakowski, wojewoda sieradzki, od 1728 starosta krakowski.

Pierwszy margrabia Gonzaga-Myszkowski. Syn Jana i Konstancji Krystyny Komorowskiej.

Hrabia na Żywcu i Pieskowej Skale, właściciel zamku de Lankoruna Alias de Brzese, margrabia i 8. ordynat na Mirowie i Pińczowie. Był także starostą bocheńskim, żarnowskim, lanckrońskim oraz lipińskim

Franciszek Wielopolski 1732 - 1809 – marszałek nadworny koronny 1767-1773, ordynat pińczowski, uczestnik konfederacji barskiej (1768-1772), właściciel wielu nieruchomości i gruntów w Krakowie. Po wprowadzeniu autonomii dla większych miast Rzeczypospolitej na mocy uchwalonego przez Sejm Czteroletni "Prawa o miastach" 18 kwietnia 1791 Wielopolski przyjął obywatelstwo krakowskie. 14 kwietnia 1792 został pierwszym w historii miasta prezydentem. Funkcję tę sprawował do 11 września 1792. Po zajęciu miasta przez wojska rosyjskie zlikwidowano magistrat przywracając dawne władze. Siedzibą Wielopolskiego była kamienica przy Rynku Głównym 47 zwana Margrabską. Wielopolski zmarł w 1809 r.

Ordynacja Pińczowska

Ordynacja rodowa założona w 1601 roku przez Piotra i Zygmunta Myszkowskich. Podstawą Ordynacji Pińczowskiej był majątek ziemski, który zgromadził biskup krakowski Piotr Myszkowski (zm.1591). Po koniec XVI wieku jego spadkobiercy i zarazem bratankowie Piotr i Zygmunt Myszkowscy wystarali się u papieża Klemensa VIII o tytuł margrabiowski na Mirowie, a następnie zostali adoptowani przez księcia Mantui, Wincentego Gonzagę. Aby uświetnić swój awans rozpoczęli starania o utworzenie ordynacji, której fundację potwierdził sejmik generalny w Nowym Mieście Korczynie (1603). Fideikomis Myszkowskich składał się z 3 miast oraz 78 wsi. W 1727 roku po śmierci ostatniego ordynata z rodu Gonzagów Myszkowskich o majątek pińczowski zaczęli się procesować jego spadkobiercy, rodziny Jordanów i Wielopolskich. W wyniku wyroku Trybunału Koronnego w 1729 roku ordynacja została nadana Franciszkowi Wielopolskiemu, który przyjął nazwisko Wielopolski Gonzaga Myszkowski.

Lanckorona

Po Józefie Władysławie Myszkowskim, od roku 1703 przez prawie siedemdziesiąt lat rządy na Lanckoronie sprawowali Wielopolscy herbu Strykoń. Józef Wielopolski był ostatnim już przedstawicielem tego rodu na Lanckoronie, a zarazem ostatnim legalnym starostą niegrodowym królewskiej lanckorońskiej. Były to również ostatnie lata niepodległości w starostwie.

Podobnie jak inni możni przedstawiciele tego rodu, zwłaszcza jego kuzyn Franciszek, marszałek nadworny koronny, aktywnie angażował się w najważniejsze wydarzenia polityczne swej epoki. W 1767 roku na sejmiku w Proszowicach został wybrany posłem na sejm nadzwyczajny, mający zatwierdzić postulaty prorosyjskiej konfederacji radomskiej, która zarazem opowiedziała się za złotą wolnością szlachecką. W roku następnym Wielopolscy przystąpili do kolejnego sprzysiężenia, tym razem do słynnej konfederacji barskiej, która stała się pierwszym wielkim powstaniem narodowyzwoleńczym przeciw zaborcom. Postawa Wielopolskich, w dużej mierze wśród współczesnych nam może budzić spore zgorszenie, jednak w ówczesnej epoce częste zmiany frontu i opcji politycznej były na porządku dziennym u większości szlachty. Co by nie powiedzieć o Wielopolskich i ich karierowiczostwie, faktem jest, że w 1768 roku Józef Wielopolski (za akceptacją swej rodziny) zgłosił się, aby jego lanckorońska rezydencja stała się jednym z głównych bastionów konfederacji broniącej złotej wolności ale i niepodległości Polski. W samej konfederacji niczym szczególnym się nie wyróżnił. Był on ostatnim starostą lanckorońskim - za zgodą władz austriackich urzędował do swojej śmierci, w roku 1774.

Beskid Żywiecki Figiel/ Krzywda
Wikipedia
<http://www.lanckorona.pl/index.php>

SKPG KRAKÓW

Lubomirscy herbu Szreniawa (Szreniawa bez krzyża)

Pierwsze informacje o rodzie Lubomirskich pochodzą z końca XIV wieku, kiedy to dostrzeżeni zostają w małopolskim Lubomierzu (ok.1398) koło Łapanowa. Od tejże miejscowości wywodzi się ich nazwisko. Pieczętują się herbem Drużyna. Należą do średnio zamożnej, starej szlachty.

Stanisław, Sebastian, Stanisław

Kariera zaczyna się od Stanisława Lubomirskiego (zm. po 1570) posiadacza kilku wiosek koło Wieliczki, którego syn Sebastian (ok.1539-1613) piastuje już poważne godności żupana i burgrabiego krakowskiego, posiada też kasztelanie: małogoską, biecką i wojnicką oraz starostwa: sandomierskie, sądeckie i spiskie. Szczególnie zawiadywanie królewskimi żupami solnymi z nadania Stefana Batorego, a także uruchamianie własnych, sprawia, iż majątek Lubomirskich gwałtownie wzrasta, a tym samym pojawiają się przed nimi nowe możliwości. Sebastian pierwszy w rodzie piastuje godność senatorską. W 1593 roku kupuje za 85 tysięcy złotych dobra Wiśnicz, przejmując przy tym niejako splendor po wygasłym potężnym rodzie Kmitów – zmienia przy tym nazwę herbu na „Szreniawa (Śreniawa) bez krzyża” (Herbem Kmitów była Szreniawa). W roku 1595 cesarz Rudolf II potwierdza i uznaje przysługujący posesjonatowi tytuł „hrabiego na Wiśniczu” (nadany przez Karola V w 1523 r). Duże znaczenie prestiżowe i materialne ma sprawowanie urzędu starosty spiskiego.

Sebastian Lubomirski - ok. 1536 -1613, kasztelan małogoski 1591, biecki 1598 i wojnicki 1603, zarządzając krakowskimi żupami solnymi 1581-92 zebrał wielki majątek i stał się założycielem rodu Lubomirskich, 1597 otrzymał tytuł hrabiowski od cesarza Rudolfa II

Stanisław Lubomirski - 1583 - 1649, syn Sebastiana, wojewoda ruski od 1628 roku, krakowski od 1638, poseł na sejmy, 1621 po śmierci Jana Karola Chodkiewicza objął komendę nad wojskiem w obozie chocimskim, otrzymał od cesarza niemieckiego tytuł księcia S.I.R. (Świętego Cesarstwa Rzymskiego). Przeciwwstawiał się próbom wzmocnienia władzy królewskiej przez Władysława IV, utrzymywał wspaniały dwór w swej rezydencji w Wiśniczu.

Jerzy Sebastian Lubomirski - 1616 - 1667

syn Stanisława, marszałek wielki koronny od 1650, hetman polny koronny od 1657. Wielokrotny poseł na sejmy, brał udział w bitwach z Kozakami pod Zborowem 1649 i Beresteczkiem 1651, znakomity wódz, odznaczył się w czasie wojny ze Szwedami i najazdu Rakczego 1655-60, 1657 wkroczył do Siedmiogrodu i spustoszył jego północną część. Walczył przeciw Rosji, spowodował kapitulację wojsk kozacko-rosyjskich pod Cudnowem 1660. Przywódca opozycji wobec polityki dworu kierowanej przez królową Marię Ludwikę, był przeciwnikiem reform ustrojowych i ogłoszenia elekcji vivente rege (czyli za życia poprzedniego króla). Wykorzystując swą popularność podburzał wojsko i szlachtę przeciwko polityce królewskiej, występował w obronie „złotej wolności szlacheckiej”. Oddany pod sąd sejmowy 1664, został skazany za zdradę stanu na banicję i utratę godności, zbiegłszy do Wrocławia uzyskał pomoc finansową cesarza. 1655 wrócił do Polski i wywołał rokosz, poprzez swych zauszników zrywał sejmy paraliżując wszelką działalność ustawodawczą, po jego stronie stanęła część szlachty i wojska. Usiłował również agitować chłopów na Podhalu. Nękał wojną podjazdową wojska królewskie pobił je pod Częstochową 1665 i w krwawej bitwie pod Mątwami 1666. Pogodziwszy się z królem (ugoda w Łęgonicach 1666) który wyrzekł się swych planów elekcji vivente rege, wyjechał z kraju na Śląsk, gdzie spiskował z Austrią i Brandenburgią. Rehabilitowany pośmiertnie. Rokosz Lubomirskiego przyczyniła się do osłabienia władzy królewskiej i przekreślenia możliwości reform na długie lata

<http://www.epodkarpacie.com/>

SKPG KRAKÓW